

του δια της υπάρχουσας ομοιότητος του οικοδομήματος τούτου μετ' άλλων πολλών θρησκευτικῶν τῆς τῶν Σκανδιναυικῶν ἐποχῆς κατὰ διάφορα τῆς Ἀρκτου καὶ Γροελανδίας μέρη, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ κατὰ τὴν μερὴν τοῦ Μελλιφόντου (abbaye de Mellifon) ἐν Ἰσλανδία ἀρχαίου βαπτιστηρίου, οὗ τὴν περιγραφὴν ἐξέδωκε τὸ 1830. ὁ Κ. Ὁ Καλλαγάνος ἐν ταῖς Ἰρλανδικαῖς αὐτοῦ ἀρχαιοτάτησιν.

Ι. ΔΕ ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΠΙΤΤ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ.

(Κατὰ Μασκωλαίνον).

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδιον MB.)

Μεγάλη πλειονοψηφία ἐπεκύρωσε τὴν εἰρήνην, καὶ ἡ αὐτὴ ἐξέστη ὑπὸ ἀγαλλιᾶσεως. «Τώρα,» ἀνέκραξεν ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ, «εἶναι ὁ υἱός μου βασιλεύς.» Ὁ δὲ νέος ἡγεμὼν ἐθεώρησεν ἐκυτὸν ἀπαλλαγέντα τῆς δουλείας, εἰς τὴν διατέλειεν ὁ πάππος αὐτοῦ καί, ὥς ἐλέγετο, ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν εἶχε νὰ μὴ ἀνακαλέσῃ πλέον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, εἰς τὰ πράγματα τοῦς Οὐτίγους ἐκείνους μεγαιστᾶνας, οἵτινες ἐδούλωσαν μὲν τοὺς προκατόχους αὐτοῦ, ἐζήτησαν δὲ καὶ αὐτὸν νὰ δουλώσωσιν.

Ἀλλ' ἡ μεγαληγορία αὕτη ἦτο ἀπερίσκεπτος· διότι ἡ ἀληθὴς τοῦ ὑπουργείου δύναμις δὲν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τῆς πλειονοψηφίας, τὴν ὁποίαν, αὐτως ἢ ἄλλως, ἤθύνετο νὰ ἐπιτύχῃ ἐπὶ εἰδικῷ τινος ζητήματος. Νέα δὲ προέκυψαν μετ' ὀλίγον δυσχέρειαι. Τὸ ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ εἰσάξῃ νέον μέγαν φόρον, ἐπὶ τοῦ ζύθου. Εἰς δὲ τοῦτο ἀντέστησαν, οὐ μόνον οἱ συνήθεις αὐτοῦ ἀντίπαλοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ὁπαδῶν· διότι οἱ Τόρεις ἀείποτε ἀπιστράφησαν πάντα ἐπὶ τῶν τροφῶν καὶ τῶν ποτῶν δασμῶν. Αἱ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου συζητήσεις ἐπροξένησαν εἰς τὴν κυβέρνησιν ζημίαν ἀθεράπευτον. Αἱ ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας ἐδωκεν ὁ ὑπὸ τὸν Βύτιον διευθύνων τὰ οἰκονομικὰ Δασουίδιος ὑπῆρξαν παραδόξως συγκεχυμένα καὶ ἄτοποι, καὶ ἐκίνησαν τὸν καγχασμὸν τῆς βουλῆς. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς συνηθότανε τὴν ἀνικανότητά του, καὶ, ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτοῦ, κωμικῶς ἀνέκραξε, «Τί νὰ κάμω; οἱ παῖδες θέλουν μὲ καταδεικνύει εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀνακράζοντες,» «Ἴδού ὁ ἀθλιέστερος τῶν,» ὅσοι ποτὲ ὑπῆρξαν ὁπογραμματοῖς τῶν Οἰκονομικῶν. Ὁ Γεώργιος Γρενουίλλιος ἦλθεν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ καὶ ἰσχυρῶς ἐλάλησε περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ θέματος, ἥτοι περὶ τῆς σπατάλης μεθ' ἧς διεξήχθη ὁ τελευταῖος πόλεμος. Ἡ σπατάλη αὕτη, προσέθηκε, κατέστησεν ἀπαραίτητον τὴν ἐπιβολὴν νέων φόρων.

προσεκάλεσε δὲ τοὺς ἀντιλέγοντας νὰ εἰπῶσι ποῦ θέλουσι νὰ ἐπιβάλλωσι τὸν νέον τοῦτον φόρον, καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὸ θέμα τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ μακρηγορίας. «Ἐμπορεῖτε νὰ μὲ εἰπῆτε ποῦ» ἐπανελάβε μετὰ φωνῆς μοιοτόνου καὶ ὁπωσούν αὐστηρᾶς. «Ἐρωτῶ, κύριοί μου, εἰμπερεῖτε νὰ μὲ εἰπῆτε ποῦ;» «Ἐπαναλαμβάνω, κύριοί μου, τὴν ἐρώτησίν μου» «ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ εἰς ἀπευθύνω τὴν ἐρώτησίν μου» εἶπέτε με ποῦ;» Κατὰ ζυστυχίαν, ὁ Πίττ εἶχεν ἔλθει τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν βουλὴν καὶ εἶχε δεινῶς παροργισθῇ διὰ τοὺς γενομένους κατὰ τοῦ πολέμου ἐλέγχους. Ἐξεδικήθη δὲ, ὑποτονθορύσας, μὲ τόνον ὁμοιον τῆς κλαυθυρᾶς τοῦ Γρενουίλλιου φωνῆς, ἓνα στίχον ἄσματός τινος, τὸ ὁποῖον κάλλιστα ἐγίνωσκον ἅπαντες οἱ βουλευταί· «Βοσκέ μου ἀγαθὲ, εἰπέ με, ποῦ.» «Ἐάν,» ὁ νεώτερος ὁ Γρενουίλλιος, «τοιοῦτοτρόπως θέλετε νὰ» προσφέρεσθε πρὸς ἀνθρώπους καλῶς ἀνατεθραμμένους. «Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ, διότι ὁ Πίττ ἐπραξεν ὅ,τι συνείθιζε νὰ πράττῃ ὅσας τις ἤθελε νὰ δηλώσῃ τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ περιφρόνησιν» ἀνέστη δηλαδὴ εὐλαβῶς, ἐχαιρέτισε ταπεινότατα καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς βουλῆς, καταλιπὼν τὸν μὲν γυναικάδελφον αὐτοῦ εἰς σπασμούς μανίας, τοὺς δὲ πάντας ἄλλους εἰς σπασμούς γέλιωτος· πολὺς δὲ παρηλθε καιρὸς πρὶν ἢ ὁ Λόρδος Γρενουίλλιος ἀποβάλλῃ τὸ ἐμπαικτικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀγαθοῦ βοσκού.

Παρεκτὸς τούτων, καὶ ὁ Φόξ, ὅστις ἦτο τὸ κύριον τοῦ ὑπουργείου τούτου στήριγμα, μισούμενος ὑπὸ τῆς Τορυκῆς μερίδος, τῆς ὁποίας ἀνέλαβεν ἐσχάτως νὰ ὑπερετήτῃ τὰ συμφέροντα, ἐζήτην τὴν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπαλλαγὴν καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποσχεθῇ εἰς αὐτόν. Ὡς τε πρόδηλον ἦτο, ὅτι μεταβολὴ τις ἀπέβη ἀπαραίτητος. Καὶ τῶν ὄντι μετ' ὀλίγον, ὁ μὲν Βύτιος παρητήθη, ὁ δὲ Φόξ ἀνηγορεύθη ὁμότιμος, μετονομασθεὶς Λόρδος Ὁλλανδ, ὁ δὲ Γεώργιος Γρενουίλλιος προεχειρίσθη πρῶτος Λόρδος τοῦ θησαυροφυλακίου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἴσως, ὅτι θέλει χρησιμεύσει ὡς ἀπλοῦν ὄργανον τοῦ Βυτίου. Ἀλλ' οἱ ἐλπίζαντες τοῦτο, ἠπατήθησαν σφόδρα, διότι ὁ Γρενουίλλιος, ἐκτὸς τῆς παραδόξου αὐτοῦ φιλοπονίας καὶ ἀκριβολογίας, περὶ ὧν ἤδη ὠμιλήσαμεν, εἶχε καὶ ἑτερά τινὰ προτερήματα, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων οὐδενὸς ὄργανον ἦτο ἐπιτήδειος νὰ γίνῃ· φιλοτιμίαν φλογερὰν, θάρρος ἀτρόμητον, φρόνημα τὸ ὁποῖον ἐνίοτε ἤθύνετο καὶ ὡς ἀλαζονεία νὰ χαρακτηρισθῇ, κρᾶσιν δὲ ἀνεπίδεκτον ἀντιλογίας. Ὅθεν ἴδιον ὅλως ἐπεχείρησε νὰ εἰσαγάγῃ κυβερνητικὸν σύστημα, σύστημα ὀλεθριώτατον βεβαίως, διότι προσέθετο σκοπὸν νὰ περιρριπῇ μὲν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους, νὰ ταπεινώσῃ δὲ τὴν ἀξίαν τοῦ θρόνου καὶ νὰ ἰδρύσῃ τὸ ἴδιον κράτος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν δῶν ἐκείνων δυνάμεων. Ὅθεν ἀφ' ἐνὸς μὲν κατεδίωξε τὸν τύπον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐδωκε σαφῶς εἰς τὸν βασιλέα νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν ἀνέχεται νὰ ᾔσῃ μηχανὴ τοῦ Λόρδου Βυτίου, καὶ ἀπήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν θέλει δώσῃ ὧς ἀκροάσεως εἰς κένενα μυστικὸν σύμβουλον. Ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγον ἔλκεν ἀφορμὴν νὰ ὑποπτεύ-

ση, ὅτι ἡ ὑπόσχεσις δὲν ἐτηρεῖτο· πολλὰ ἀκριβῶς, καθυπέβαλλεν εἰς τὸν ἡγεμόνα παραστάσεις ἀσεβεῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ προθεσμίαν 14 ἡμερῶν, ἵνα ἐκλέξῃ μεταξὺ Βυτίου καὶ τῶν ὑπουργῶν.

Ὁ Γεώργιος Γ' περιήλθεν εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν, διότι ἐνῶ πρὸ μικροῦ ἔχαιρεν ὡς ἀπαλλαγεὶς ἀπὸ τῆς Οὐίγικης τυραννίας, ἤδη ἔβλεπεν ἑαυτὸν ὑποκύψαντος εἰς ἐυνασταίαν φοβερωτέραν καὶ ἐπαχθυετέραν· ὅθεν ἐτράπη πρὸς τὸν Πίττ· ἀλλ' ὁ Πίττ δὲν ἤθελε νὰ ἀναλαβῇ τὰ πράγματα ἀνεὺ τῆς συμπράξεως τῶν Οὐίγων μεγιστάνων, ὥστε ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἐθεώρει ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ δὲν τὸν ἐπέτρεπε νὰ παραδοθῇ πάλιν εἰς αὐτοῦς, ἠναγκάσθη νὰ διατηρήσῃ τὸ ὑπουργεῖον. Καὶ ἔκτοτε, ἐπὶ δύο ὅλα ἔτη, ὁ Γρενουίλλιος ἐκυριάρχησε τῆς αὐλῆς δεσποτικώτερον καὶ προπετέστερον παρὰ ποτέ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέβη ἐν τῶν παραδοξοτέρων συμβάντων τῆς ζωῆς τοῦ Πίττ. Ἀπέθανε τότε ἐν μιᾷ τῆς Ἀγγλίας ἐπαρχίας μικρὸς τις εὐπατρίδης, Γουλιέλμος Πυνσέντιος καλούμενος, ὅστις ὑπῆρξεν Οὐίγος μὲν τὸ φρόνημα καὶ βουλευτὴς διετέλεσεν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας Ἀννης, ἔκτοτε δὲ ἐπὶ 50 ἔτη τὸν ἰδιωτικόν, ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐτοῦ, ἡσπάζθη βίον. Ὁ Πυνσέντιος αὐτὸς ἦτο σφόδρα ἰδιότροπος καὶ πολλὰ κατὰ τῆς χρηστότητος τοῦ ἥθους αὐτοῦ ἐλέγοντο· ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον ἔμεινε πιστὸς εἰς τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ φρονήματα, ὥστε ἀπεφάσισεν ἤδη νὰ καταλίπῃ ἅπαντα αὐτοῦ τὰ κτήματα εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐθεώρει ὡς τὸν ἱκανότερον αἱ ἐπιφανέστερον τῶν ἀρχηγῶν τῆς Οὐίγικης μερίδος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Πίττ προσέλαβεν ἀπροσδοκῆτως ἐτήσιον εἰσόδημα 3000 περίπου λιρῶν. Καὶ ἡ τύχη ἔφερε τὸ πρᾶγμα οὕτως, ὥστε αὐτὸ οἱ ἐχθιστά πρὸς αὐτὸν διακείμενοι δὲν ἠδύναντο νὰ προσάψωσιν αὐτῷ τὸν ἐλάχιστον μῶμον· διότι ὁ Πίττ οὐδέποτε εἶχεν ἰδεῖ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ τὸν εὐπατρίδην ἐκεῖνον, αὐτὸς δὲ πάλιν οὐδένα κατέλιπε συγγενῇ τὸν δυνάμενον ὁπωςοῦν εὐλόγως νὰ ἐλπίσῃ εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ ἐκείνου.

Καὶ ἡ μὲν τύχη τοῦ Πίττ ἐφαίνεται οὕτως ἀκμάζοντα, ἀλλ' ἡ ὑγεία αὐτοῦ ἦτο ἀθλιεσττέρα παρὰ ποτέ. Καθ' ὅλην τὴν σύνοδον τὴν ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1765 ἀρξαμένην, δὲν φτίνεται οὐδὲ ἅπαξ προσελθὼν εἰς τὴν βουλὴν· ἀλλ' ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς μῆνας κατάκλειστος εἰς μίαν τῶν ἐπαύλεων αὐτοῦ, μὴ κινούμενος εἰμὴ διὰ νὰ μεταβῇ ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ εἰς τὸ κλινοκαθέδριον, καὶ ἀπὸ τοῦ κλινοκαθεδρίου εἰς τὴν κλίνην, πολλάκις δὲ μεταχειριζόμενος τὴν χεῖρα τῆς συζύγου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μυστικωτέραν αὐτοῦ ἀλληλογραφίαν. Τινὲς τῶν κατηγορῶν τοῦ ἐπιθύριζον, ὅτι κατήντησεν ἀθέατος ὅχι τόσο ἐνεκα τῆς ἀρθρίτιδος, ὅσον προσποιούμενος τὸν ἀσθενῆ. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, ὅσω μέγας, ὅσω λαμπρὸς καὶ ἂν ἦτο ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ, ἀφελείας ὁμως ἐστερεῖτο. Ἐνῶ ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἀνδρός οὐδεμίαν εἶχε χρεῖαν τῆς συνδρομῆς σκηνικῶν τεχνασμάτων, ἐνῶ ὁ ὑψηλότης αὐτοῦ νοῦς ἔπρεπε νὰ μετρωρίζεται πολὺ ὑπεράνω πάσης ἐπιτηδεύσεως, δι' ἅπαντος ἐν τούτοις τοῦ βίου συνείθιζε νὰ μεταχειρί-

ζεται αὐτὴν. Οἱ ἄνθρωποι λοιπὸν ὑπώπτευον ἤδη, ὅτι ἀροῦ ἐπέτυχεν τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα εἰς ὃ δύναται νὰ φέρῃ ἡ εὐγλωττία καὶ μεγάλαι τῇ πατρίδι προσερχθεῖσαι ἐκδουλεύσεις, ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐξευτελίσῃ, νὰ μὴ τρίψῃ ἑαυτὸν, συνεχῶς εἰς τὸ κοινὸν ἐμφανιζόμενος, ἀλλὰ, ἐπὶ τῇ προφάσει τῆς νόσου, νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν ἀδηλον καὶ ἀπόρρητον, νὰ μὴ ἀνατέλλῃ εἰμὴ ἐκ μακρῶν διαλειμμάτων καὶ μόνον ὁσάκις συμπέσωσιν πολλοῦ λόγου ἄξια περιστάσεις, τὸν δὲ λοιπὸν χρόνον νὰ διακοινοῖ τοὺς χρησμούς αὐτοῦ εἰς εὐαρίθμους μόνον τινὰς νέους, εἰς οὓς ἡ εὐνοια αὐτοῦ ἐπέτρεπε νὰ προσέρχωνται εἰς τὸν ἱερὸν αὐτοῦ τρίποδα. Ἐὰν τοιοῦτος ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ, ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐπέτυχεν ἐντελῶς, διότι οὐδέποτε ἡ μαγεία τοῦ ὀνόματός τοῦ ὑπῆρξεν ἰσχυροτέρα, οὐδέποτε ἡ πατρὶς ἐτίμησεν αὐτὸν μετὰ τοσαύτης δεισιδαίμονος, οὕτως εἰπεῖν, εὐλαθείας, ὅσον ἐν τῷ διαστήματι τοῦ ἔτους ἐκείνου τῆς σιωπῆς καὶ τῆς ἐρημίας.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πίττ ἀπείχε τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τῆς βουλῆς, ὁ ἀτρόμητος καὶ ὀξὺς Γρενουίλλιος καθυπέβαλλεν εἰς αὐτὴν πρότασιν, ἥτις μεγάλῃ ἐπέπρωτο νὰ παραγάγῃ ἐπανάστασιν, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα τὸ ὅλον ἀνθρώπινον γένος ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔμαλλε νὰ συναισθανθῇ· διότι προέτεινε τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ χαρτοσήμου εἰς τὰς ἐν τῇ ἀρκτῳᾷ Ἀμερικῇ ἀποικίας, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀφορμὴ τοῦ μετ' ὀλίγον ἐκραγέντος ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, τοῦ ἐπαγαγόντος τὴν αὐτονομίαν τῶν ἀποικιῶν ἐκείνων. Καὶ ὅμως ἡ πρότασις αὕτη, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγένετο, πολὺ ὀλιγώτερον ἐκίνησε τὴν κοινὴν περιέργειαν ἢ ἑτέρα τις πρᾶξις σήμερον ὅλως σχεδὸν λησμονηθεῖσα. Ὁ βασιλεὺς ἠσθένησεν ὑπὸ τῆς νόσου ἐκείνης, ἥτις βραδύτερον κατέστησεν αὐτὸν ἐπανειλημμένως ἀνεπιτήδειον εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν βασιλικῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Ὁ διάδοχος ἦτο διετὴς, ὥστε χρεῖα ἐγένετο νὰ κανονισθῶσι τὰ περὶ τῆς ἀντιβασιλείας, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ θρόνος ἤθελε περιέλθῃ εἰς ἡγεμόνα ἀνήλικον. Ὁ Γεώργιος Γ' ἐπεθύμει νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν νὰ διορίσῃ, διὰ διαθήκης, τὸν ἀντιβασιλέα· οἱ δὲ ὑπουργοὶ ὑπώπτευον, ὅτι, ἐπιτραπέντος τούτου, πιθανώτατα θέλει διορισθῇ ἡ μήτηρ τοῦ βασιλέως ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Βύτιος· ὅθεν ἀπήτησαν νὰ συνταχθῇ τὸ νομοσχέδιον τοιοῦτοτρόπως ὥστε ν' ἀποκλείωνται ὅτε Βύτιος καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ· ἀλλ' ἡ βουλή, συνετώτερον φερομένη, περιέλαβε τὸ τῆς μητρὸς ὄνομα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων εἰς οὓς ἠδύναντο νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀρχή.

Ἡ δειδικαιολογημένη ἀποστροφή τοῦ Γεωργίου κατὰ τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ ἐκορυφώθη. Τὸ ἐνεστὼς κακὸν ἐφαίνεται αὐτῷ ἀφορητότερον παντὸς ἄλλου. Αὐτὴ ἡ σπεῖρα τῶν Οὐίγων μεγιστάνων δὲν ἠδύναντο νὰ πολιτευθῇ πρὸς αὐτὸν βαρβαρώτερον ἢ ὅσον ἐπολιτεύοντο οἱ παρόντες ὑπουργοί. Ὅθεν κατέφυγε πάλιν πρὸς τὸν Πίττ, καὶ ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν τὸν ἰδιονομεῖον, τὸν δοῦκα Κουμπερλάνδης. Ἀλλ' ὁ μέγας ἐκεῖνος πολιτικὸς ἀνὴρ περιέπεσεν ἤδη εἰς πλάνην φοβεράν, περιπλέξασαν τὴν πατρίδα αὐτοῦ εἰς δυσχερείας καὶ ἀμηχανίας δεινότερας καὶ αὐτῶν ἐκείνων

ἀπὸ τῶν ὁποίων ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ πρότερον τὴν εἶχε διαπύσει. Διότι ἀπέκρουσεν ὑπερῆφάνως τὰς γενομένας αὐτῷ μετὰ τοσαύτης εὐμενείας προτάσεις, δοὺς ὧτα ἀκροάσεως εἰς τὸν πονηρὸν αὐτοῦ δαίμονα, τὸν Λόρδον Τέμπλην, ὅστις διενεθήθη νὰ συνδιαλλάξη τὸν γαμβρὸν τοῦ μετὰ τοῦ Γρενουίλλιου καὶ νὰ κατορθώσῃ οὕτω τὴν ὑπὸ τῶν τριῶν ἀδελφῶν, ὡς ἐλέγοντο, συγκρότησιν ὑπουργείου, μηδεμίαν ἔχοντας χρεῖαν οὐδὲ τῆς τοῦ Βυτίου προστασίας, οὐδὲ τῆς τῶν Οὐίγων μεγαστάνων συνδρομῆς. Ὅθεν ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη μετὰ πολλῆς θλίψεως νὰ αναγγείλῃ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ, ὅτι σκοπὸν ἔχει νὰ τοὺς διατηρήσῃ.

Αὐτοὶ δὲ ἀπήντησαν, ἀκαιτήσαντες τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι οὐδέποτε πλέον θέλει προσκληθῇ εἰς τὸ συμβούλιον ὁ Λόρδος Βύτιος. Ἡ ὑπόσχεσις ἐδόθη· ἀλλ' οἱ ἀνάγωγοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν περιωρίσθησαν εἰς τοῦτο, προσαπητήσαν δὲν ἀποπεμφθῇ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λόρδου Βυτίου. Ἡ θέσις τοῦ ὑπαλλήλου τούτου οὐδεμίαν εἶχεν ἐπιρροὴν εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα· ὁ βασιλεὺς παρετήρησε προστούτοις, ὅτι τὴν εἶχε δώσει ἐφ' ὅρου ζωῆς. Ὁ Γρενουίλλιος ὁμῶς ὑπῆρξεν ἀμετάπειστος, καὶ ὁ βασιλεὺς παρέδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ τοῦτο τὸ θῦμα. Τοσοῦτον ἐξητελείσθη τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπετάτου τῆς πολιτείας ἀρχοντος, καὶ τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ ὀλίθριοι καρποὶ τοῦ ἀπεριστέπτου συστήματος τοῦ Βυτίου.

Ἐν τῇ ἐσχάτῃ ταύτῃ ἀμνηχανίᾳ, ὁ Γεώργιος Γ' ἤρχισε νὰ στρέφῃ μετὰ πόθου τοὺς ὀρθαλμοὺς αὐτοῦ πρὸς τὴν Οὐίγικὴν ὁμάδα, τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ ἔτι τοσοῦτον ἐφοβήτο καὶ ἀπεστρέφετο. Ὁ δοῦξ Δευονσχερίας, ὁ τοσοῦτον ἀδίκως περιωρισθεὶς, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ὀλίγου, καταλιπὼν διάδοχον τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἀξιώματος, παῖδα ἔτι· ὁ βασιλεὺς προσεκάλεσε τὸν νέον δοῦκα εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ὑπεδέχθη αὐτὸν μετὰ πλείστης εὐμενείας. Ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἄλλα τινὰ παρόμοια συμπτώματα παρώξυνον τοὺς ὑπουργοὺς, εἴτινες, εἰς τὸ ἔπακρον τῆς ἀναιδίας φθιάσαντες, ἐτόλμησαν νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς τὸν νέον ἐκεῖνον ἡγεμόνα ἐσχάτην τινὰ ὕβριν, δι' ἣν ὁ πάππος τοῦ ἠθέλε διαλακτισμάτων κατακρημνίσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς κλίμακος τῶν ἀνακτόρων. Διότι ὁ Γρενουίλλιος καὶ ὁ ἐπιστημότερος τῶν συναδελφῶν τοῦ Βεδφόρδριος, ζητήσαντες ἰδιαιτέραν συνέντευξιν, ἀνέγνωσαν αὐτῷ σχετιοτενῆ παραινέσιν, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς κατηγορεῖτο ὡς παραβάτης τῶν λόγων τοῦ περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἀπεδῶς ἐξεργάζοντο· ὑπαδεικνύετο ὅτι κινδυνεύει ἡ τοῦ Βυτίου κεφαλὴ· ῥητῶς δὲ προσεκαλεῖτο ὁ ἡγεμὼν νὰ μὴ δεικνύῃ ὅτι εἶναι δυσηρεστημένος διὰ τὴν θέσιν εἰς ἣν περιέστη, καὶ νὰ πολιτεύεται τραχύτερον πρὸς τοὺς ἀντιπολιτευομένους. Ὁ Γεώργιος Γ' διέκοψε πολλάκις τὴν ἀνάγνωσιν, ἀποφαινόμενος ὅτι ἔπαυσε τοῦ νὰ ἔχῃ αἰανδῆποτε μετὰ τοῦ Βυτίου σχέσιν. Ἀλλ' οἱ ὑπουργοὶ, μὴ προσέχοντες εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην, ἐξηκολούθησαν ἀναγινώσκοντες, ὁ δὲ βασιλεὺς διήκουσεν ἤδη αὐτῶν ἐν σιωπῇ καὶ πνιγόμενος σχεδὸν ὑπὸ ὀργῆς. Ὅταν ἐτελείωσαν, ἔλαμε μόνον ἐν κίνημα, τὸ ὁποῖον ἐδήλου

τὴν ἔφρασιν τοῦ νὰ μείνῃ μόνος· καὶ ἔπειτα εἶπεν, ὅτι ἐνόμισεν ὅτι θέλει λειποθυμήσει.

Εἰς ἀληθῆ δὲ καταντήσας ἀπόγνωσιν, ἐτράπη αὐθις πρὸς τὸν Πίττ, ὅστις ἐδείχθη πολὺ εὐλαδέστερος καὶ προσηθέστερος ἢ πρότερον, ἀλλ' ἠξίου νὰ συμπαραλάβῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸν Τέμπλην, τὸν ὁποῖον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, καὶ δικαίως, δὲν ἠθέλε νὰ δεχθῇ ὁ βασιλεὺς. Ὅθεν ἀνάγκη ἐπὶ τέλους ἐγένετο νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ἀντιπολιτευομένων Οὐίγων ὁμάδα, καὶ συνεκροτήθη ἡδὴ ἀπὸ αὐτῶν ὑπουργεῖον νέον, προεσταμένον τοῦ μαρκίωνος Ροκιγγάμ, ἀνδρὸς λαμπρὰν ἔχοντος περιουσίαν, πλείστην σύνεσιν, ἀκλήιδωτον χαρακτῆρα· καὶ περὶ μὲν τὸν λόγον ἐλαττουμένου, πολιτικὴν ὁμῶς ἐπιτηδειότητα κεκτημένου οὐ μικράν. Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσῆλθε καὶ ὁ Νεοκαττελλίας, ἦτο ἐν γένει ἀσθενὲς λόγῳ ῥητορικῆς δεινότητος καὶ ἐμπειρίας πρακτικῆς, ὥστε κοινῶς ἐφρονεῖτο, ὅτι δὲν θέλει διαρκέσει εἰμὴ ὅσον καὶ αἱ βουλευτικαὶ διακοπαί, ἡ δὲ πρώτη ἡμέρα τῶν ἐν ταῖς βουλαῖς συζητήσεων, θέλει εἶναι καὶ ἡ ἐσχάτη ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ. Ὁ Κάρολος Τσουρσένβιος, ἐρωτηθεὶς τί φρονεῖ περὶ τοῦ νέου ὑπουργείου, αὐτὸς μὲν φαίνεται, ἀπήντησεν, «ὅτι εἶναι ἐλαφρὸν καὶ κομψόν καλοκαιρινὸν ἐνδύμα, τὸ ὁποῖον ὁμῶς δὲν δύναται παντάπασιν νὰ χρησιμεύσῃ τὸν χειμῶνα».

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ συνετὸς Ροκιγγάμ κατῴρθησεν ἀνακαλύψῃ καὶ ἐφρόντισε νὰ παραλάβῃ σύμμαχόν τινα, ὅστις εὐγλωττίαν μὲν ἔχων ὑπερβαλλευσαν τὴν τοῦ Πίττ εὐγλωττίαν, φιλοπονίαν δὲ ὑπερέραν τῆς τοῦ Γρενουίλλιου φιλοπονίας, προσέθετο εἰς τὰς δύο ἐκείνας ἀρετὰς περίνοιαν, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ὕψος, οὐδὲ ὁ Πίττ, οὐδὲ ὁ Γρενουίλλιος ἠδύναντο νὰ μετεωρισθῶσιν. Ἦτο δὲ νέος τις Ἴρλανδὸς, πρὸ μικροῦ ἐπελθὼν ἀπὸ τῆς πατρίδος εἰς Λονδὶνον πρὸς ἀναζήτησιν τύχης. Ἐνταῦθα ἀπέκτησε μετ' ὀλίγον σῆμην οὐ μικράν διὰ τὴν περὶ τὸ γράφειν ἐπιτηδειότητα καὶ διὰ τὴν δεινότητα τὴν περὶ τὸ λέγειν, καὶ ἦτο ἡδὴ ἰδιαιτέρος γραμματεὺς τοῦ Λόρδου Ροκιγγάμ. Προήχθη δὲ οὕτω οὐχὶ ἀνευ δυσκολίας τινός· διότι ὁ δοῦξ Νεοκασελλίας, ὅστις ἠθέλε πάντοτε νὰ κινή τὴν οὐρὰν τοῦ καὶ νὰ φλυαρῇ, ἐξώρκιζε τὸν πρῶτον Λόρδον τοῦ θησαυροφυλακίου νὰ προσέχῃ ἀπὸ τοῦ τυχοδιώκτου αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ ἀληθὲς ὄνομα ἦτο δὴθεν Ὁ Βούρκε καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἡ Αὐτοῦ Γαληνότης ἐγίνωσκεν, ὅτι εἶναι Ἴρλανδὸς θηριώδης, Ἰακωβίτης, Παπιστάνος, κρυφὸς Ἰησοῦίτης καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀλλ' ὁ Ροκιγγάμ ἐγέλασε διὰ τὰ ληρήματα ταῦτα καὶ ἡ Οὐίγικὴ μερίς ἐνισχύθη καὶ ἐκοσμήθη διὰ τῆς εἰς αὐτὴν προσελευσεως τοῦ περιωνύμου Ἐδμόνδου Βούρκε.

Εἶχε δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἡ μερίς αὕτη χρεῖαν ἐπικούρων, διότι αἱ περιστάσεις ἦσαν δειναί. Ἐκαστεν ταχυδρομεῖον ἐκόμιζεν ἐξ Ἀμερικῆς εἰδήσεις δυσάρεστους. Τὸν σπόρον τὸν ὁποῖον ἐσπείρεν ὁ Γρενουίλλιος, προέκειτο ἤδη νὰ τὸν θερίσωσιν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ. Τῶν ἀποικίων ἡ κατάστασις ὁμοιάζε πολὺ ἐπανάστασις. Τὸ χαρτόσημον κατεκυρπολήθη· οἱ εἰσπράκτορες ἐπισπώθησαν καὶ μετὰ πτερῶν ἐπεκοσμήθησαν. Πᾶσα σχέσις μεταξὺ τῶν δυσηρεστημένων ἐπαρχιῶν

καὶ τῆς μητροπόλεως διεκόπη· τὸ χρηματιστήριον τοῦ Λονδίνου ἦτο ἐκπεπληγμένον. Τὸ ἥμισυ τῶν ἐμπόρων τοῦ Βριστόλ καὶ τοῦ Λιβερπούλ, ἐκινδύνευον νὰ χρεωκοπήσωσιν· εἰς δὲ τὰς βιομηχανικὰς πόλεις ἔργαται ἐπὶ 10 ἐλιμοχτόνουν. Ἐμφύλιος πόλεμος ἦτο ἐπικείμενος, καὶ ἀμοιβολία δὲν ὑπῆρχεν, ὅτι, ἅμα διχοτομηθέντος τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰσπανία ἐμελλοῦ νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν ἔριν.

Τὸ ὑπουργεῖον προέχειτο νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τριῶν ὁδῶν· ἡ πρώτη ἦτο νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ χαρτόσημον διὰ τῆς σπάθης. Τοῦτο ἤθελεν ὁ Γρενουίλλιος, τὸ δὲ παράδοξον, τοῦτο ἤθελε καὶ ὁ τοσοῦτον ἀποστρεφόμενος τὸν Γρενουίλλιον βασιλεὺς· διότι εἶχον οἱ δύο ἄνδρες τοῦτο τὸ κοινόν, τὸ ἀδιάτρεπτον, τὸ ἐπίμονον τῆς γνώμης. Ἐτέρα ἦτο ἡ ὁδὸς, ἣν ἠπάσθη ὁ Πίττ. Αὐτὸς ἐπρέσβευεν, ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ βουλὴ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους εἰς τὰς ἀποικίας· ὅθεν ἐθεώρει τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον ὡς ἄκυρον καὶ μὴ ὄντα. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ἁκρῶν ὁδῶν ὑπῆρχε τρίτη τις, ἣν προετίμων οἱ συνετώτεροι καὶ μετριοπαθέστεροι πολιτικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἄνδρες. Αὐτοὶ ἐδογματίζον, ὅτι τὸ Ἀγγλικὸν πολίτευμα οὐδένα τίθησι περιορισμὸν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλείου, τῶν Λόρδων καὶ τῆς βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, ὡς πρὸς τὴν ὅλην περιφέρειαν τοῦ Βρετανικοῦ κράτους. Τὸ Παρλαμέντον, ἔλεγον, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δημιῶν τὴν περιουσίαν τῶν ἐμπόρων τοῦ Λονδίνου ἢ ἄλλην εἰνὰ τοιαύτην μωρίαν ἢ μοχθηρίαν νὰ πράξῃ. Ἀλλὰ, καθὼς ἡ σύνεσις καὶ ἡ χρηστότης ἀποτρέπουσι τοὺς νομοθέτας ἀπὸ δημιῶσεων καὶ τοιούτων ἀνοσιῶν ψηφισμάτων, οὕτως ὀφείλου ν' ἀποτρέψωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς φορολογίας τῶν Ἀμερικανικῶν ἀποικιῶν. Ὁ περὶ φορολογίας λοιπὸν νόμος δὲν πρέπει νὰ διατηρηθῇ, οὐχὶ διότι ὑπερέβαινε τὴν νόμιμον τοῦ Παρλαμέντου ἀρμοδιότητα, ἀλλὰ διότι ἦτο ἀδίκος καὶ μὴ πολιτικός, μικρὰν παράγων μὲν τὴν ὠφέλειαν, μεγάλην δὲ τὴν δυσχέρειαν. Τὰς ὑγιεῖς αὐτὰς ἀρχὰς ἀπεδέξατο ὁ Ροκίγγαμ καὶ οἱ συνυπουργοὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ Βούρκε ὑπεστήριξε, ἐπὶ πολλὰ ἔτη, διὰ δημηγοριῶν, ὧν τινὲς θέλουσι διαρκεῖν ἐνόςφω διαρκεῖ ἡ Ἀγγλικὴ γλῶττα.

Ἐφθασε δὲ ὁ χειμὼν, συνήλθε τὸ Παρλαμέντον, καὶ ἡ κατάστασις τῶν ἀποικιῶν ὑπῆρξεν ἐν τῷ ἅμα ἀντικείμενον σφοδρᾶς ἐρίδος. Ὁ Πίττ, τοῦ ὁποῦ ἡ ὑγεία εἶχε βελτιωθῇ ὅπως οὖν, παρέστη αὐθις εἰς τὴν βουλήν, καὶ, μετὰ πυρώδους καὶ καταπληκτικῆς εὐγλωττίας, οὐ μόνον τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμον κατέκρινεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντίστασιν τῶν ἀποικιῶν ἐπεδοκίμασεν, ἰσχυρισθεὶς ἐντόνως, παρὰ τὴν γνῶμην ὁμῶς ὄλων τῶν συνεωτέρων καὶ δοκιμωτέρων περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρῶν, ὅτι, κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν πολίτευμα, ἡ ὑπερτάτη νομοθετικὴ δύναμις δὲν περιεῖχεν ἐν ἑαυτῇ τὸ ἀπεριόριστον φορολογικὸν δικαίωμα. Ὁ Γρενουίλλιος ἔλεγε τὰ ἐκ διαμέτρου ἐναντία. Κατ' αὐτόν, οἱ ἀποικοὶ ἦσαν προδόται καὶ προδότης ἦσαν οἱ ὑπὲρ αὐτῶν συνηγοροῦντες· φρεγάται δὲ, καὶ κανόνια, καὶ λόγχοι, καὶ σπάθαι, ἦσαν τὰ ἐπιτήδεια εἰς τοιαῦτα νοσήματα φάρμακα.

Οἱ ὑπουργοὶ ἐβιάδισαν τὴν μέσσην· προέτεινον νὰ ψηφισθῇ, ὅτι τὸ νομοθετικὸν κράτος τοῦ Βρετανικοῦ Παρλαμέντου ἐπεκτείνεται κυριαρχικῶς, ἐν παντί, ἐπὶ ἅπαν τὸ βασιλείον, ἀλλὰ συγχρόνως προέτεινον νὰ καταργηθῇ ὁ περὶ φορολογίας νόμος. Εἰς τὴν πρώτην πρότασιν ἀντέλεξεν ὁ Πίττ· ἀλλ' αὕτη ἐψηφίσθη, μηδενὸς σχεδὸν ἄλλου διαφωνήσαντος. Τὴν δὲ κατάργησιν τοῦ νόμου ὑπεστήριξε μὲν ἰσχυρῶς ὁ Πίττ, ἀλλὰ φανερά ἀντιπολιτευομένων σπεῖρα ἀντιπαρετάχθη ὡς πρὸς τοῦτο κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Ὁ Γρενουίλλιος καὶ ὁ σύμμαχος αὐτοῦ Βεδφόρδιος ἐξεμάνησαν· ὁ Τέμπλης, ὅστις, ἤδη χωρισθεὶς ἀπὸ τοῦ Πίττ, στενωπῶς μετὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ ἦτο συνδεδεμένος, δὲν ἦτο εὐτελὲς ἀντίπαλος· τὸ δὲ χεῖρισον, πλείστοι βουλευταὶ, οἵτινες, ἂν καὶ ὑπ' ἀλλήλοις ὄντες, ἤξευρον ὁμῶς ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν ὁμοφώνει πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ ἐν γένει πολλὰ εὐμενῶς δὲν εἶχε πρὸς αὐτὸ, ἐταιμάζοντο νὰ ψηφίσωσι κατὰ τῆς ὑπουργικῆς προτάσεως.

Ὁ Ροκίγγαμ καὶ οἱ ὁμόφρονες αὐτοῦ ἤξευρον ταῦτα πάντα, ἀλλ' ἀπεφάρισαν νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου πρότασιν. Εἶχον δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν ἅπαντα τὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ τοῦ βασιλείου συμφέροντα, καὶ ἐκ τῶν συζητήσεων ὑπεστηρίχθησαν ἰσχυρῶς. Δύο μεγάλοι ῥήτορες καὶ πολιτικοὶ ἄνδρες, εἰς δύο διαφόρους ἀνήκοντες γενεάς, ἠγωνίσθησαν περιφανῶς καὶ πύκτη δυνάμει ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου. Τότε ἤκουσεν ἡ βουλὴ τὸν μὲν Πίττ, τελευταίαν φοράν, τὸν δὲ Βούρκε, πρώτην, καὶ ἐδίστασεν εἰς ποῖον πρέπει ν' ἀποδώσῃ τὸν στέφανον τῆς εὐγλωττίας· διότι ἐβλάπετο ὅντι λαμπρὰν μὲν ἤλιου ὄσιν, λαμπρὰν δὲ καὶ ἀναταλήν.

Ἐπὶ τινα χρόνον ἡ ἐκθασίς παρέστη ἀμφίβολος, εἰς πολλὰς ψηφοφορίας οἱ ὑπουργοὶ ἐκινδύνευον τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Ἐπὶ ἐνὸς ζητήματος 12 ὑπ' ἀλλήλοις βουλευταὶ ἐψήφισαν κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Ὁ Ροκίγγαμ ἠθέλησε νὰ τοὺς παύσῃ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δὲν ἐνέδωκε. Τελευταῖον ἐπῆλθεν ἡ κρίσιμος ἡμέρα. Τὸ κατὰστημα τῆς βουλῆς ἐβρίθην ἐμπόρων ἅπαντα γόθεν τοῦ κράτους συρρέουσάντων εἰς αὐτήν. Ἡ συζητήσις παρετάθη πολὺ μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ψηφοφορίας δὲ γενομένης, οἱ ὑπουργοὶ ἐπέτυχον πλειονοψηφίαν μεγάλην. Ὁ ἀπὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ὁδὸς καὶ ἡ κρούγῃ ὄλων τῶν ἐμπορικῶν τοῦ βασιλείου πόλιν κατίσχυταν τῆς συμμαχίας τῆς αὐτῆς μετὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Περὶ τὰ χαράγματα συννεφεῖς τοῦ Φιδρουαρίου μηνὸς ἡμέρας, ἠνεώχθησαν αἱ πύλαι τοῦ βουλευτηρίου, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν ἀντιπάλων μερίδων παρέστησαν εἰς τὸ πλῆθος. Οἱ ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τοῦ νόμου ἀγωνισθέντες ἔτυχον λαμπρῶν ἐπευφημιῶν. Ἀλλὰ προσελθόντος τοῦ Πίττ, ἅπαντες οἱ ὀφθαλμοὶ εἰς αὐτόν καὶ μόνον ἐστράφησαν· ἅπαντες οἱ πῖλοι ἐτινάχθησαν εἰς τὸν ἄερα· τραναὶ καὶ μακραὶ ζητωκραυγαὶ παρέπεμψαν αὐτόν μέχρι τοῦ φορείου· πολὺς δὲ θαυμαστῶν ὁμιλος συνώδευσε αὐτόν καὶ μέχρι τῆς κατοικίας του. Ἐπειτα ἐξῆλθεν ὁ Γρενουίλλιος,

καὶ ἅμα ἐγνωρίσθη, ἐξεργάγη καταιγίς συριγμῶν καὶ ἄρῶν. Αὐτὸς δὲ ἐτράπη θηριώδης πρὸς τὸ πλῆθος καὶ ἤρπασεν ἕνα ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν λαϊκόν. Οἱ περιστώτες ἦσαν εἰς πολλὴν ἀνησυχίαν, διότι ἐὰν συνέβαινε πάλιν, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, ποῦ θέλει καταντήσῃ. Κατ' εὐτυχίαν, ὁ ἄνθρωπος, ὅστις συνελήφθη ἀπὸ τὸν τράχηλον, εἶπε μόνον· « ἐὰν δὲν πρέ- » πῃ νὰ συρίζω, κύριέ μου, ἐλπίζω, ὅτι μ' ἐπιτρέ- » πεται τοῦλάχιστον νὰ γελάσω, » καὶ ἐγέλασε κατὰ πρόσωπον τοῦ Γρενουίλλιου.

Ἡ πλειονοψηφία εἶχε κατασταθῇ τοσοῦτον σαφές, ὥστε ἅπαντες εἰ ἀντιπολιτευόμενοι ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἀντιταχθῶσι πλειότερον κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἅπαντες ἐκτὸς ἐνός. Ἄλλ' ὁ Γρενουίλλιος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐνδώτῃ οὐδὲ εἰς περακλήσεις, οὐδὲ εἰς παραινήσεις. Ὅσοι σφοδρότερον ἀπέβαινε τὸ καινὸν μῖσος, τόσο προήγετο καὶ ἡ ἀκατάσχετος αὐτοῦ τόλμη, καὶ ἠγωνίσθη πεισματωδῶς μέχρι τέλους. Ἐπὶ τῆς τελευταίας ἀναγνώσεως, ἦλθεν εἰς δεινὴν πρὸς τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ ἔριν, τὴν τελευταίαν τῶν πολλῶν δεινῶν αὐτῶν ἐρίδων. Ὁ Πίττ κατεκεραυνοβόλησε τὸν ἄνδρα, ὅστις ἠθέλε νὰ βάψῃ τὴν χλαμύδα τοῦ Βρετανικοῦ βασιλέως εἰς τὸ αἷμα τοῦ Βρετανικοῦ λαοῦ. Ὁ Γρενουίλλιος ἀπήντησε μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ ἀφοβίας καὶ πικρίας. « Ἐὰν σήμερον, » εἶπε, « προέκειτο νὰ ἐπι- » βληθῇ ὁ φόρος, ἠθέλον τὸν ἐπιβάλλει. Τῶν κακῶν » ὅσα εἰμποροῦν ἐξ αὐτῶν νὰ προκύψωσι, ὑπεύθυνος » εἶναι ὁ κατήγορός μου. Ἡ σπατάλη τοῦ κατέστη- » σε τὸ μέτρον τοῦτο ἀναγκαῖον. Ὅσα δ' ἀπεφάνητο » κατὰ τῶν νομίμων δικαίων τοῦ βασιλέως τῶν Λόρ- » δων καὶ τῆς βουλῆς τῶν κοινοτήτων, κατέστησαν » τὸ μέτρον τοῦτο εἰ μᾶλλον ἀναγκαῖον. Δὲν τὸν » φθονῶ τὰς ζητοκραυγὰς τοῦ ἐπαίρομαι διὰ τὰ συ- » ρίγματά μου· καὶ ἂν προέκειτο νὰ διαταχθῇ τὸ » μέτρον πάλιν, πάλιν ἠθέλον τὸ διατάξαι. »

Ἡ κατάργησις τοῦ περὶ χαρτοσήμου τῆς Ἀμερικῆς νόμου ὑπῆρξεν ἡ κυριωτάτη πράξις τοῦ ὑπουργείου τοῦ Λόρδου Ροκιγγάμ, τὸ ὁποῖον καὶ δι' ἄλλα τινὰ δικαίως ἐπηνέθη, καὶ διὰ τοῦτο πρὸ πάντων, ὅτι, μετὰ μακρὸν χρόνον διάστημα, ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἔσχε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ νὰ μὴ φθείρῃ βουλευτάς. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ προσήψαν εἰς αὐτὸ ἀσθένειαν, ὑπερηφάνειαν, κομματικὸν πνεῦμα· ἀλλὰ οὐδ' ἡ συκοφαντία αὐτῇ ἐτόλμησε ποτὲ νὰ τῷ προστρίψῃ τὸν μῶμον τῆς διαφθορᾶς. Κατὰ δυστυχίαν τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο, ἂν καὶ ἐν τῶν ἀρίστων ἐξ ὧων ἐκυδέρνησαν ποτὲ τὴν Ἀγγλίαν, ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ ἐν τῶν ἀσθενεστέρων· διότι, ὡς προείπομεν, ἐκτὸς τῶν φυσικῶν ἀντιπολιτευομένων, πολεμικοὶ εἶχε καὶ πολλοὺς ὑπαλλήλους τοῦ, καὶ αὐτὸν τὸ βασιλέα, ὅστις μάλιστα ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἀποπέμψῃ μετὰ τὸ τέλος τῆς συνόδου.

Ἐφθάσαμεν δὲ ἤδη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ζωῆς τοῦ Πίττ, τὸ ὁποῖον, ὅσοι καὶ ἂν θαυμάζωμεν τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὰς πολλὰς ἄλλας τοῦ ἀνδρός ἀρετὰς, δὲν θυσιάζομεθα εἰμὴ μετὰ θλίψεως πολλῆς νὰ ἐκ-

θέσωμεν. (1) Διότι φρονοῦμεν, ὅτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, παρ' αὐτῷ ἔκειτο νὰ παγιώσῃ τὸ ἀγαθὸν ἐκεῖνο ὑπουργεῖον, ἐνούμενος μετὰ τοῦ Ροκιγγάμ. Τῶνόντι, τούτου γενομένου, ὁ βασιλεὺς ἐπρεπεν ἢ νὰ διατηρήσῃ τὸ ὑπουργεῖον ταῦτο, ἢ νὰ διορίσῃ τὸν Γρενουίλλιον, οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι ἠθελε προτιμᾶσαι τὸ πρῶτον. Καθότι ἐνθυμεῖτο εἶτι, καὶ δικαίως, μετὰ πλείστης ἀγανακτικῆς τῆς ἀφορητοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου τυραννίας καὶ ἔλεγεν, ὅτι προτιμᾶ νὰ ἴδῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ τὸν διάβολον μᾶλλον ἢ τὸν Γρενουίλλιον.

Καὶ τί ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Πίττ ἀπὸ τοῦ νὰ συμμαχήσῃ μετὰ τοῦ Ροκιγγάμ; Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὡμαρώνουν ὡς πρὸς ὅλα τὰ σπουδαῖα ζητήματα, διότι συνεψήφισαν καὶ κατὰ τῆς εἰρήνης, καὶ κατὰ τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, καὶ εἰς πάντα τὰ λοιπὰ λόγου ἄξια μέτρα. Διεφώνουν δὲ περὶ μικρὰ μόνον, καὶ οὐδενὸς λόγου ἄξια. Εἶχον τὴν αὐτὴν χρηστότητα, ἀκεραιότητα καὶ ἀποστροφὴν κατὰ τῆς θεωροδοκίας. Τὰ προσωπικὰ συμφέροντά των δὲν ἠδύνατο νὰ συγκρουσθῶσιν. Ἐδρευνον εἰς δύο διαφόρους βουλάς, καὶ ὁ Πίττ αἰέποτε ἀπερήνκτο, ὅτι, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, δύναται νὰ γίνῃ πρῶτος Λόρδος τοῦ θησαυροφυλακίου.

Ἄν δὲ δὲν ἐγένετο ὁ συνδυασμὸς ἐκεῖνος, ὁ τοσοῦτον μὲν τῇ πολιτείᾳ λυσιτελῆς, τοσοῦτον δὲ ἐντιμὸς τοῖς συμβαλλομένοις, τὸ λάθος δὲν ἦτο βεβαίως τοῦ Ροκιγγάμ. Οἱ ὑπουργοὶ ἐπολιτεύθησαν πρὸς τὸν Πίττ μετὰ εὐπειθείας ἥτις δικαίως ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ δουλική, ἐὰν δὲν ἦτο ἀποτέλεσμα ἀνυποκρίτου πρὸς τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός εὐλαβείας, καὶ πολλοῦ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ζήλου. Πολλάκις ἔδωκαν αὐτῷ νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι, ἐὰν ἠθέλε νὰ λάβῃ μετοχὴν εἰς τὰ πράγματα, ἦσαν πρόθυμοι νὰ τὸν δεχθῶσιν, οὐχὶ ὡς συνάδελφον, ἀλλὰ ὡς προϊστάμενον. Ἀπέδειξαν τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπόληψιν, προχειρίσαντες ὁμότιμον τὸν ἄνθρωπον, ὅστις, κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου, ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ, τὸν ἀρχιδικαστὴν Πράττ. Ἐπὶ λοιπὸν ἐχώριζεν αὐτὸν ἀπὸ τοὺς Οὐίγους; ἢ τί ἀφ' ἐτέρου εἶχε κοινὸν πρὸς τοὺς ἀντιπολιτευομένους ἐκείνους ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐλέγοντο φίλοι τοῦ βασιλέως, αὐτὸς ὁ μηδέποτε μηδὲν διὰ κολακείας ἢ ραδιουργίας ἀπολαύσας, αὐτὸς τοῦ ὁποίου ἡ εὐγλωττία καὶ τὸ ῥόνημα ἐνέπνευσαν τρόμον εἰς δύο γενεὰς ἀνδραπόδων καὶ ἀγυρτῶν, αὐτὸς ὁ δις πανδήμως προχειρισθεὶς κυβερνήτης τῆς πολιτείας;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἡ αὐλή ἐδελέασε τὸν Πίττ, τὸν ἐδελέασεν ὅχι διὰ τρόπων ἀγενῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν τεχνασμάτων δι' ὧν ἀλίσκονται αἱ εὐγενεῖς ψυχαί· ὁ βασιλεὺς ἀπεφάσισε νὰ προσοικειωθῇ τὸν μόνον ἄνθρωπον, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἀπειλάσῃ τοὺς Οὐίγους, μὴ φέρων τὸν Γρενουίλλιον. Ἐπὶ δὲ τούτῳ, ἀφειδῶς ἐσώρευεν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἔθνους λατρευόμενον ἐκεῖνο εἰδωλὸν ἐγκώμια, θωπείας, ὑποσχέσεις. Αὐτὸς, αὐτὸς καὶ μόνος ἠδύνατο νὰ διαλύσῃ τὰς φατρίδας καὶ νὰ

(1) Ὁ ἀναγνώστης ἐνθυμεῖται βεβαίως, ὅτι ὁ γράφων εἶναι Οὐίγος.

καταβάλλη ἀπάσας τὰς ἰσχυρὰς πολιτικάς συμμορίας, Οὐίγους, Τόρεις, Ροκινγάμ, Βεδφορδίου, Γρενουίλλιους. Αἱ κολακεῖαι αὐταὶ πολλὴν ἐπροξένησαν ἐντόπωσιν, διότι ἦτο μὲν τὸ πνεῦμα τοῦ Πίττ ὑψηλὸν καὶ ἀρρενωπὸν, καὶ ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ πολλάκις ἀγαλνῶτος, αἱ δὲ πολιτικαὶ ἀρχαὶ ὅσον ἐνδέχεται φιλελεύθεραι, ἰαίεποτε ὁμοῦς ὁ ἀνὴρ πλείστην ἀπέδειξεν εὐλάβειαν πρὸς τὸν ἡγεμόνα. Ἀμα ἐβλεπε κατὰ πρόσωπον τὴν βασιλείαν, ἡ φαντασία καὶ ἡ αἰδώς αὐτοῦ κατίσχυον ὅλων τῶν δοξασιῶν. Ὁ Οὐίγισμός αὐτοῦ ἐτήκετο, διελύετο, καὶ ὁ Πίττ ἀπέβαινε Τόρυς ἀκραϊφνέστατος. Πρὸς τούτοις ἐπρέσβευεν εὐκρινῶς, ὅτι ἦτο καλὸν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διάλυσιν ὅλων τῶν πολιτικῶν συμμοριῶν. Ἡ ἐν τῇ πολιτείᾳ βαρύτης αὐτοῦ ἦτο ὅλως ἀνεξάρτητος τῶν πολιτικῶν τούτων συμμοριῶν, ὥστε ἐθεώρει αὐτὰς δυσμενῶς καὶ δὲν διέκρινε τὰς σπείρας τῶν μογθηρῶν ἀνδραρίων, τὰ ὅποια δὲν ἐνοῦνται εἰμὴ ἐπὶ τῇ λεηλασίᾳ τῶν κοινῶν, ἀπὸ τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐνωσιν ἀνθρώπων ἐντίμων, πρὸς ἐπιτυχίαν μεγάλων δημοσίων σκοπῶν.

Ἀνάγκη προστούτοις νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου τὸ πνεῦμα αὐτοῦ δὲν ἀπελάμβανε τὴν προτέραν ὑγείαν καὶ ῥώμην, ἀλλ' εἰς ἀλλόκοτόν τινα εὐρίσκετο θρασυμόν. Οὐδεμίᾳ μὲν ὑπόνοιαν εἶχεν ἐπὶ διαδοθῆ περὶ τούτου, καὶ ἡ εὐγλωττία του οὐδέποτε ἐξήστραψε λαμπρότερον ἢ ἐπὶ τῶν τελευταίων διαπραγματεύσεων· βραδύτερον ὁμοῦς οἱ ἄνθρωποι ἐνθυμήθησαν πολλὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἐπρεπε νὰ διαγείρωσι τὴν ἀνησυχίαν των. Αἱ ἔξεις αὐτοῦ ἀπέβησαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον παραδοξοί. Πᾶς ὁξὺς ὁπωσοῦν ἤχος ἐπροξένει εἰς αὐτὸν φρίκην. Ἐνῶ ἦτον ὁ φιλοστοργότερος τῶν πατέρων, δὲν ἠδύνατο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ ὑποφέρῃ οὐδὲ τὰς φωνὰς τῶν ἰδίων αὐτοῦ τέκνων, καὶ κατεδαπάνησε χρήματα πολλὰ διὰ νὰ ἀγοράσῃ τὰς παρακειμένας εἰς τὴν ἐκφυλὴν αὐτοῦ οἰκίας, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ μὴ ἔχῃ γείτονας, τῶν ὁποίων ὁ θόρυβος τὸν ἐτάραττε. Ἐπειτα ἐπώλησε τὴν ἐκφυλὴν ἐκείνην καὶ ἠγόρασεν ἑτέραν, ἐνταῦθα δὲ ἤρχιτε πάλιν ν' ἀγοράζῃ δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ οἰκίας. Ἡ δαπάνη τὴν ὁποίαν ἔκαμε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦτο ἀξία μᾶλλον τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἐπανήρχοντο ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς φέροντες τὰ λάφυρα τῶν δυστυχῶν αὐτῆς κατοίκων. Εἰς τὸ κτήμα τὸ ὅποιον ἐκλήρο- νόμησεν ἀπὸ τὸν Πυνσέντιον, διέταξε νὰ φυτεύσωσι μέγιστον κεδρῶνα. Καὶ ἐπειδὴ ὅλαι αἱ κέδροι τῆς ἐπαρχίας δὲν ἐξήρχουν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον, συνελέγησαν αὐταὶ ἐν Λονδίῳ καὶ δι' ἀμαξῶν εἰς τὸ κτήμα ἐκεῖνο ἐξεπέμφθησαν. Εὐαισθώθησαν δὲ ἄπειροι ἐργάται, ἐξ ὑπαμοιβῆς ἐνασχολούμενοι, καὶ ἡ ἐργασία δὲν ἐπαυεν οὐδὲ τὴν νύκτα, ἀλλ' ἐξηκολούθει ὑπὸ θαυμάσιον φωτισμένη. Οὐδεὶς ἦτο ἐγκρατέστερος τοῦ Πίττ, καὶ ὁμοῦς ἡ σπατάλη τοῦ μαγερείου του. ἐξέπληξε καὶ τοὺς ἐπικουρείους αὐτοῦ. Πολλὰ ἀδιαλείπτως ἐτοιμάζοντο γεύματα, διότι ἡ ὄρεξις του ἦτο πεικίλη καὶ ἰδιότροπος καὶ εἰς ὁποιοδήποτε στιγμήν ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γευματίσῃ, ἐπρεπεν ἀμέσως νὰ ὑπάρχῃ τράπεζα τῷ τρεπιμένῳ. Ἡδυνάμεθα

ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἄλλα περιστατικὰ, ὧν ἕκαστον καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον ἦτο μικροῦ λόγου ἄξιον, συνάμα ὁμοῦ λαμβανόμενα καὶ συνδιόμενα μὲ τὰ ἐπαχέλου- θήσαντα ἀλλόκοτα γεγονότα, δικαιολογοῦσι τὴν γνώμην ἡμῶν, ὅτι τὸ πνεῦμά του ἔκτοτε εἰς νοσερὰν περιέστη κατὰστασιν.

Ἀμα μετὰ τὸ πέρας τῆς βουλευτικῆς συνόδου, ἔλαβεν ὁ Λόρδος Ροκινγάμ τὴν παραίτησίν του. Ἐξῆλθε δὲ ἀπὸ τῶν πραγμάτων, παραπεμπόμενος ὑπὸ ἰσχυρᾶς φίλων φάλαγγος, τῶν ὁποίων τὴν εἰς τὸν ἡγούμενον αὐτῶν πίστιν καὶ τὴν χρηστότητα ἠναγκάστησαν νὰ ὁμολογήσωσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ των. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐζήτησε ποτέ, ἢ ἔλαβεν, ἢ ἤλπισε σύνταξιν τινα, ἢ ἀμεριμνομέριμναν, τοσαύτη δὲ ἀφιλοκέρδεια ἦτο τότε σπανία παρὰ τοῖς πολιτικοῖς ἀνδράσιν. Ὁ προϊστάμενος αὐτῶν, καίπερ μὴ ὢν ἄνθρωπος μεγαλοφυῆς, προσεκλήσατο ὁμοῦς ὄνομα ἐντιμότερον, τὸ ὅποιον καὶ μέχρι τέλους ζωῆς ἀκραϊφνὲς διεφύλαξε. Διότι κατισχύσας πολλῶν δυσχερειῶν, αἵτινες ἀκατανίκητοι σχεδὸν ἐφαίνοντο, κατέπαυσε μεγάλας καταχρήσεις καὶ ἐπέτρεψε ἐπικρεμάμενον ἐμφύλιον πόλεμον. Μετὰ δεκαεὶς ἔτη, ἐν ἡμέρᾳ ἀπαισίᾳ καὶ φρενῶ, προσεκλήθη πάλιν νὰ σώσῃ τὴν πολιτείαν, τὴν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημοῦ ἐξωκέϊλασαν, ὑπὸ τῆς ἀνεπιτηδεϊότητος αὐτῶν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων ὅσοι πολλὰς μὲν εἰς τὸ πρῶτον αὐτοῦ ὑπουργεῖον παρενέβαλον δυσχερείας, ἐπὶ δὲ τέλους καὶ κατέβαλον αὐτό.

Ὁ Πίττ ἐφύτευεν εἰς τὸ κτήμά του, ὅτε δι' ἰδιοχείρου ἐπιστολῆς τοῦ βασιλέως προσεκλήθη εἰς τὴν αὐλήν. Ἐδραμε δὲ ἀμέσως εἰς Λονδίνον. Ὁ ἱερεῖς- σμός τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ παρωζύνθη διὰ τῆς ταχύτητος μὲ τὴν ὁποίαν ἐταξείδευεν, ὥστε φθάσας εἰς Λονδίνον ἐνόησεν ὑπὸ πυρετοῦ· καὶ νοσῶν οὕτω, εἶδε μὲν τὸν βασιλέα, ἀνέλαβε δὲ νὰ συγκροτήσῃ ὑπουργεῖον.

Ὁ Πίττ δὲν ἦτο βεβαίως εἰς τὴν κατὰστασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπρεπε νὰ ᾔῃαι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἔχων νὰ διεξαγάγῃ πράγματα δύσκολα καὶ ἀκανθώδη. Ἐν ταῖς πρὸς τὴν σύζυγον ἐπιστολαῖς αὐτοῦ, παρεπονεῖτε, ὅτι αἱ συνδιαλέξεις εἰς τὰς ὁποίας ἠναγκάζετο νὰ παριυρίσκηται, ἠρέθιζον τὸ αἷμά του, καὶ ἐτάχυνον τὸν τρυγμόν του. Ἀπὸ ἄλλων δὲ πηγῶν πληροφορούμεθα, ὅτι ὁ τρόπος τῆς ὁμιλίας του, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἐπιθύμει νὰ προσλάβῃ τὴν σύμ- πραξιν, ἦτο ἀλλόκοτος, βίαιος, δεσποτικός. Τινὰ τῶν ἐπιστολῶν τὰ ὅποια ἔγραψε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην σώζονται, καὶ τὸ ὕψος αὐτῶν εἶναι τοιοῦτον ὥστε αὐτὸς ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', δὲν ἤθελε γράψῃ τοιο- ουτοτρόπως πρὸς οἷονδήποτε Γάλλον εὐπατρίδην.

Ὁ Πίττ ἀπήντησε δυσκολίας τινὰς περὶ τὴν ἀπό- πειραν τοῦ νὰ διαλύσῃ ἀπάσας τὰς φατρίας. Τινὲς τῶν Οὐίγων, τοὺς ὁποίους ἡ αὐλή ἤθελε πολὺ νὰ χω- ρίσῃ ἀπὸ τὸν Λόρδον Ροκινγάμ, ἀπέκρουσαν ἀπά- σας τὰς περὶ τούτου προτάσεις. Οἱ περὶ τὸν Βεδφόρ- διον, ἦσαν μὲν πρόθυμοι νὰ διαλύσωσι τὴν πρὸς τὸν Γρενουίλλιον ἐταρείαν, ἀλλὰ ὁ Πίττ δὲν ἤθελε νὰ πα- ραδεχθῇ ἀπάσας αὐτῶν τὰς συνθήκας. Ὁ Τέμπλης,

τὸν ὁποῖον ὁ Πίττ ἤθελε κατ' ἀρχάς νὰ ἀναδείξῃ προϋπάρχοντα τοῦ θησαυροφυλακίου, ἐρᾶν ἀμετάτρεπτος. Διότι ἀπὸ τινος ἐκηρύχθη μετὰ τῶν δύο ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καὶ τοσοῦτον στενῶς ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ συνδεδεμένων κηδεστῶν ψυχρότης, ἣτις δὲν ἔκαυτεν ἔκτοτε βαλδαίως προαγομένη. Ὁ Πίττ ἡγανάκτησε κατὰ τοῦ Τέμπλου, διότι ὑπῆρξεν ἐναντίος τῆς καταργήσεως τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου. Ὁ Τέμπλης ἡγανάκτησε κατὰ τοῦ Πίττ, διότι ἀπειποιήθη νὰ παραδεχθῇ τὸ σχέδιον τῆς συμμαχίας τῶν τριῶν ἀδελφῶν (ἴδε ἀνωτέρω). Ἐπὶ τέλος ὁ Τέμπλης προέτεινε τὴν ἴσιν τῆς ἐξουσίας διανομὴν καὶ ἐπὶ τῷ ὄρω τεύτῳ εἶπεν, ὅτι θυσιάσει τὸν ἀδελφόν του, τὸν Γρενουίλλιον. Ὁ δὲ Πίττ ἐθεώρησεν ὑπερβολικὴν τὴν ἀξίωσιν καὶ ἀπειποιήθη ῥητῶς νὰ συντινέτῃ εἰς αὐτὴν ὥστε δεινὴ προέκυψεν ἐρις, καθ' ἣν ἑκάτερος τῶν συγγενῶν διέμενε πιστὸς εἰς τὸν χαρακτιῆρα αὐτοῦ. Ἡ μὲν ψυχὴ τοῦ Τέμπλου ὤμοσεν ἔχθος, ἡ δὲ τοῦ Πίττ ἐπληρώθη περιφρονήσεως. Ὁ Τέμπλης παρέστησε τὸν Πίττ ὡς τὸν βδελυκτότερον τῶν ὑποκριτῶν καὶ προδοτῶν· ὁ δὲ Πίττ ἐλάλησεν εἰς ὅρος ἄλλο καὶ ἰσως πικρότερον. Κατ' αὐτόν, ὁ ὁ Τέμπλης ἦτο ἄνθρωπος ἀγαθός, τοῦ ὁποῖου τὸ μόνον δικαίωμα εἰς τὸ νὰ διακριθῇ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, συνίστατο εἰς τοῦτο, ὅτι εἶχε μέγα κῆπον μετὰ μεγάλῃς λίμνης καὶ μεγάλου ἀριθμοῦ σκιαδῶν καὶ ἔβη τηρίον. Εἰς τὴν εὐτυχὴ σύμπτωσιν τῆς συγγενείας του μετὰ μεγάλου ῥήτορας καὶ πολιτικοῦ ἀνδρός ὥρεψε τὸ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀξίωμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δι' ἰδίων προτερημάτων οὐδέποτε ἤθελεν ἀποκτήσει. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐξάλισσε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἤρχισε νὰ φαντάζεται, ὅτι εἰμπορεῖ νὰ συγκροτήσῃ ὑπουργεῖα καὶ νὰ κυβερνήσῃ βασιλείαν· εἶναι τῶντι λυπηρόν, ὅτι ἄνθρωπος κατὰ-ἄλλα εὖ φρονῶν, περιέπεσεν εἰς τριαύτην πλάνην.

Ἐνικήθησαν ὁμοῦς αἱ δυσχέρειαι αὐταί, καὶ συνεκράτηθη τέλος ὑπουργεῖον οἷον ἐπεθύμει ὁ βασιλεὺς, ὁ ὑπουργεῖον εἰς τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως ἐποποθετήθησαν ἅπαντες οἱ προσωπικοὶ τοῦ Γεωργίου Γ'. φίλοι καὶ τὸ ὁποῖον, ἐξαιρέσει αὐτῶν, δὲν περιεῖχε πολλοὺς ἀ-θρώπους συνειθισάντας νὰ συμπράττωσι πρὸς ἀλλήλους.

Ἄνδρες οὐδέποτε εἰς οὐδεμίαν ψευδοφρίαν συναπαντηθέντες, παρεκάθησαν ἤδη εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ συμβουλίου τράπεζαν. Τὸ ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ ταμείου τοῦ στρατοῦ διενεμήθη μετὰ δύο ἀνθρώπων, οἵτινες ποτὲ δὲν εἶχον συνομιλήσει μετὰ τῶν. Αἱ πλείους τῶν κυριωτέρων θέσεων ἐδόθησαν ἢ εἰς προσωπικοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Πίττ, ἢ εἰς τὰ μέλη τοῦ προηγουμένου ὑπουργείου, τὰ ὁποῖα ἀπεφάσισαν νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Λόρδου Ροκίγγαμ. Ἐκ τῶν πρώτων ἦτο ὁ Πράττ, ἦδη Λόρδος Κάμδεν, ὅστις προεχειρίσθη μέγας Σφραγιστοφυλάξ, καὶ ὁ Λόρδος Σχελδούρνιος, ὅστις διωρίσθη εἰς τῶν γραμματέων τῆς ἐπικρατείας. Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν ἀνῆκεν ὁ δούξ Γράφτων, ὅστις, ἐγὼ νῦν πρῶτος Λόρδος τοῦ θησαυροφυλακίου, καὶ ὁ στρατηγὸς Κονουόυς, ὅστις διεφύλαξε τὴν τε ἐτέραν θέσιν τοῦ γραμματέως τῆς ἐπικρατείας, τὸ τε ἔργον τὸ ὁποῖον

καὶ πρότερον εἶχε τοῦ ὑπουργικοῦ ἡγεμόνος τῆς βουλῆς. Ὁ Κάρολος Τσουντένδιος, ὅστις ἀνῆκεν εἰς ἑλατὰ κόμματα καὶ πρὸς ὅλα ῥδιαφόρει, ἔλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπογραμματέως τῶν Οἰκονομικῶν. Ὁ δὲ Πίττ ἦτο μὲν πρωθυπουργός, ἀλλ' οὐδεμίαν ἀνέλαθεν εἰδικὴν πολυάσχολον ὑπηρεσίαν. Ἐχειροτονήθη δὲ κόμης Χαταρίας καὶ ἔλαβε τὴν μυστικὴν σφραγίδα τοῦ Κράτους.

Εἶναι περιττὸν νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ ἀποτυχία, ἢ ὁλοσχερὴς ἀποτυχία τοῦ συνδυασμοῦ τούτου δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀνικανότητα τῶν ἀνθρώπων πρὸς ὁποῖους ἀνεφέραμεν. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἦτο ἄμοιρος ἰκανότητος, τέσσαρες δὲ ἐξ αὐτῶν, ὁ Πίττ, ὁ Σχελδούρνιος, ὁ Κάμδεν καὶ ὁ Τσουντένδιος, ἦσαν ἄνδρες ἐξόχου πνεύματος. Τὸ πλημμελὲς τοῦ συνδυασμοῦ δὲν ἐξεπήγαγεν ἀπὸ τῶν στοιχείων αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καθ' ἣν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνχρυσολογήθησαν. Ὁ Πίττ ἀνέμιξε τὰ πολέμια αὐτὰ συστατικά, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ παποιθήσει, ὅτι θέλει δυνηθῇ νὰ καθυποβάλῃ αὐτὰ εἰς ἐντελὴ μὲν ὑφ' ἑαυτὸν πειθαρχίαν, εἰς ἐντελὴ δὲ πρὸς ἀλλήλα ἁρμονίαν. Μετ' ὀλίγον θέλομεν ἰδεῖ, ὁποῖον ἀπέβη τὸ πείραμα τοῦτο.

Καθ' ἣν ἡμέραν ὁ νέος πρωθυπουργός ἤρπασθη ὡς τοιοῦτος τὴν διεξίαν τοῦ βασιλέως, ἀπέβαλεν ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος τὰ τρία τέταρτα τῆς κοινῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀπῆλαυσεν ἀνευ ἀντιζήλου, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὥρεψε τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Δεινὴ κατακραυγὴ ἠγέρθη, οὐχὶ κατὰ τοῦ μέρους ἐκεῖνου τῆς πολιτείας του τὸ ὁποῖον ἦτο πραγματικῶς ἄξιον αὐστηρᾶς κατακρίσεως, ἀλλὰ κατὰ τῆς ἀποράσεως αὐτοῦ ἐκεῖνης, ἣτις, καθ' ἡμᾶς, οὐδὲν εἶχε τὸ ἀξιόμεικτον. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ παραδοχὴ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ὁμοτίμου παρήγαγε πάγκοινον δυσaréσκεϊαν. Καὶ ὁμοῦς οὐδεὶς ποτε Ἀγγλος ἀνεδείχθη ἀξιώτερος τῆς τιμῆς ἐκεῖνης, καὶ οὐδεὶς ποτε πολιτικὸς ἀνὴρ πλειότεραν ἔλαβε χρεῖαν τοῦ ν' ἀναπαυθῇ ἀπὸ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνω βουλευτηρίῳ. Ὁ Πίττ ἦτο ἤδη γέρον· καὶ ἦτο γέρον ἐνεκα τῆς καταστάσεως τῆς υἱείας του μᾶλλον ἢ ἐνεκα τῆς ἡλικίας. Εἰς τινὰς σπουδαίας περιστάσεις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἐν τῇ βουλῇ καθῆκον αὐτοῦ εἰμὴ μὲ πρόδῃλον τῆς ζωῆς κίνδυνον. Ἐπὶ τῆς συνόδου τοῦ 1764 δὲν εἰμώρετε νὰ παρευρεθῇ εἰμὴ εἰς μίαν καὶ μόνην συζήτησιν. Ἀδύνατον ἦτο πλέον εἰς αὐτόν νὰ ὑποφέρῃ τὴν νυκτερινὴν ἐργασίαν καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν κυβερνήσιν ἐν τῇ τῶν κοινοτήτων βουλῇ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ ἐπιθυμία του νὰ μετατεθῇ εἰς συνέδριον σχολαίτερον καὶ ἀθρυβότερον, ἦτο εὐσυνετώτατη καὶ εὐλογώτατη. Οὐδὲν ἦτο τὸ ἔθνος παρέβλεψεν ἅπαντας αὐτοὺς τοὺς λόγους. Οἱ ἄνθρωποι ὅσοι ἐπὶ πλεῖστον ἠγάπησαν καὶ ἐτίμησαν τὸν μέγαν βουλευτὴν, διεκρίθησαν ἤδη εἰς τὴν περιύβρισιν τοῦ νεοφύτου Λόρδου. Μάχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης, τὸ Λονδίνον διέμενεν εἰς πᾶσαν τῆς τύχης μεταβολὴν πιστὸν εἰς αὐτόν. Ὅταν αἱ πολῖται ἔμαθον, ὅτι προσεκλήθη ἀπὸ τῆς ἐξοχῆς του, ὅτι εἰς μυστικὰς μετὰ τοῦ βασιλέως διετέλει συνεντεύξεις, καὶ ὅτι μέλλει ν' ἀναγορευθῇ πρωθυπουργός, κατήντη-

παν έξω φρενών υπό της ἀγαλλιάσεως. Προπαρασκευαί-
 ἐγένοντο μεγάλης ἐστῆς καὶ γενικῆς φωτοχυσίας·
 καὶ εἶχον ἤδη τοποθετηθῇ οἱ λαμπτήρες, ὅτε ἡ ἐφη-
 μερίς ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου
 ἐκινήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος ἐνθουσιασμός ἀνηγορεύθη κό-
 μης. Ἐν ῥίπῃ ὀφθαλμοῦ ἡ ἐστὴ ἀνεκλήθη. Οἱ λαμ-
 πτήρες ἀφῆρέθησαν ἐκ μέσου. Αἱ ἐφημερίδες ὑψώσαν
 τὸν θρόνῳ τῆς ὕδρευς. Λοιδόρογραφαὶ συγκαίμεναι
 ἀπὸ συκοφαντιῶν καὶ βαναύτων σχωμμάτων ἐγέμισαν
 τὰ βιβλιοπωλεῖα, τῶν δὲ λοιδόρογραφῶν τούτων αἱ
 πικρότεραι ἐγράφησαν καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ μοχθηροῦ
 Τέμπλου. Συμμός δὲ κατέστησε νὰ παραβίλῃ τοὺς
 δύο Γουλιέλμους, τὸν Γουλιέλμον Πίττ, καὶ τὸν Γου-
 λιέλμον Πουλτενίυν. Ἐλέγετο δὲ ὅτι ἀμφοτέρωι προσ-
 εκτήσαντο, διὰ εὐγλωττίας καὶ πλαστῆς φιλοπατρίας
 πολλὴν ἐν τῇ βουλῇ καὶ ἐν τῇ πατρίδι δύναμιν. Ἀμ-
 φότεροι ἀνέλαβον τὸ ἔργον τοῦ νὰ μεταρρυθμίσωσι τὴν
 κυβερνήτην. Ἀμφοτέρωι, φθάσαντες εἰς τὸ ἔπακρον τῆς
 δυνάμεως καὶ τῆς κοινῆς εὐνοίας, διεφθάρησαν ὑπὸ
 τῆς λάμπσεως τοῦ τῆς εὐγενείας διπλώματος, ἀμφο-
 τέροι ἐχειροτονήθησαν κόμητες καὶ ἀμφοτέρωι διὰ
 μιᾶς ὑπέκυψαν εἰς τὴν ὀργὴν καὶ τὸν χλευασμὸν τοῦ
 ἔθνους, τὸ ὅποιον, πρὸ ὀλίγων ὥρων, τοὺς ἐθεώρει
 μετ' ἀρσιώσεως καὶ εὐλαθείας.

Ἡ κατὰ τοῦ Πίττ κατακραυγὴ ἐπενήργησεν, ὥς
 φαίνεται, σπουδαίως εἰς τὰς ἐξωτερικὰς τοῦ τόπου
 σχέσεις. Μῆχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης, τὸ ὄνομα τοῦ
 εἶχε μαγικὴν τινα δύναμιν εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Οὐερ-
 σλίας καὶ τοῦ Ἀγ. Ἰλδεφόνσου (τῆς Ἰσπανίας). Ἀγ-
 γλοι περιηγούμενοι εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπην εἶχον
 παρατηρήσει, ὅτι εἰς αἰθούσαν ἐρίθουσας μεγαληγόρων
 Γάλλων ἔρχει νὰ δοθῇ ἐλαχίστη νύξις, ὅτι εἶναι
 πιθανὸν νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Κ. Πίττ εἰς τὰ πράγματα, διὰ
 νὰ ἐπικρατήσῃ ἀμέσως βαθεῖα σιωπὴ· ὅλοι οἱ ὅμοιοι
 ἀμέσως ὑψοῦντο, ὅλα τὰ πρόσωπα ἐμνηύοντο. Ἦδη
 δὲ κατὰ δυστυχίαν, ἔλαι αἱ αὐλαί, συγχρόνως μὲ τὴν
 εἰδησιν ὅτι ἐπανήλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἔμαθον ὅτι
 ἀπέβαλε τὴν ἀγάπην τῶν ὁμογενῶν του. Καὶ καθὼς
 ἐπαυσε τοῦ νὰ ἀγαπᾶται οἱκοί, ἐπαυσε νὰ ᾔσῃ φοβε-
 ρὸς εἰς τὰ ἑκτός. Τὸ ὄνομα τοῦ Πίττ ὑπῆρξεν ὄνομα
 καταπληκτικόν, οἱ δὲ πρίοβις τῆς Ἀγγλίας ματαίως
 ἠγωνίσθησαν νὰ ἐνεργήσωσιν εἰς τὰ πνεύματα διὰ τοῦ
 ὀνόματος τοῦ Χαταμίας.

Αἱ δὲ δυσχέρειαι, ὅσαι περιεπτοίχιζον τὸν νέον
 πρωθυπουργόν, ὑψήσαν καθ' ἑκάστην διὰ τὸν δεσπο-
 τικὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον ἐφέρετο πρὸς πάντας
 τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνθρώπους. Ὁ Λόρδος Ροκίγγαμ
 ἐπολιτεύθη ἐπὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ ὑπουργείου μετὰ
 πλείστης μετριοτήτος, εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἐλπίδα, ὅτι
 τὸ νέον ὑπουργεῖον θέλει ἀκολουθήσει τὰς ἀρχὰς τοῦ
 προηγουμένου, ἠγωνίσθη μάλιστα νὰ καταπείσῃ πολ-
 λούς· ἐξ αὐτῶν νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Οὕτως
 ὁ Σῶνδερς καὶ ὁ Κέππελ, δύο μάλιστα διακεκριμένοι
 ναυτικοί, εἶχον ἀποφασίσει νὰ μὴ παραιτήσωσι τὸ
 Ναυτικὸν διευθυντήριον, τὸ ὅποιον πολλὴν εἶχε χρεῖαν
 τῆς ὑπηρεσίας των. Ὁ δούξ Πορτλάνδ ἦτο πάντοτε
 Λόρδος Ἀρχιθαλαμηπόλος, καὶ ὁ Λόρδος Βασθόρουγ,
 γενικὸς διευθυντὴς τῶν Ταχυδρομείων. Ἀλλὰ ἐντός

τριῶν μηνῶν ὁ Λόρδος Χαταμίας τοσοῦτον περιῦδρισε
 τοὺς ἀνδρας τούτους, ὥστε ἅπαντες ἔπαρτήθησαν
 παρωργισμένοι. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, τὸ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ
 βασιλέως τοσοῦτον πάντοτε ταπεινὸν αὐτοῦ ὕψος ἀπέ-
 δη, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἐν τῷ ὑπουργικῷ συμβου-
 λίῳ ἀφορήτως τυραννικόν. Οἱ ἄλλοι ὑπουργοὶ ἦσαν
 ἄπλοοι ὑπάλληλοι τοῦ διὰ τὰς ναυτικὰς, οἰκονομικὰς,
 διπλωματικὰς ὑποθέσεις. Αὐτὸς δὲ ὁ πρῶτος Κονουάυς,
 τοσοῦτον παρωξύνθη εἰς τινα περίστασιν, ὥστε ἀπερή-
 νατο, ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὅποιον φέρεται ὁ Λόρδος
 Χαταμίας οὐδέποτε ἠκούσθη πρὸς δυσμάς τῆς Κων-
 σταντινουπόλεως, μετὰ κόπου δὲ κατώρθωσαν οἱ
 φίλοι τοῦ ὑπουργείου νὰ τὸν ἀποτρέψωσιν ἀπὸ τοῦ
 νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ καταταχθῇ πάλιν ὑπὸ τὴν ση-
 μαίαν τοῦ Λόρδου Ροκίγγαμ.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Στοιχεῖα ΜΕΤΡΙΚΗΣ τῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ
 Ῥωμαίων ποιήσεως, ὡς προστέθη καὶ ΜΕΤΡΙ-
 ΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ, ἐκδ. Ι. Βενθόλου,
 καθηγητοῦ τῆς ἑλλ. φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστη-
 μίῳ Ὁθωμαν. Ἐν Ἀθήναις, 1851.

Τοῦ ἀνωθι σημειουμένου βιβλίου ὁ συγγρα-
 φεύς, περατῶν τὸν βραχὺν αὐτοῦ λόγον πρὸς τοὺς
 ἀναγνώστας, λέγει ὅτι τριπλὴν ἐλπίζει τὴν ἀπὸ τοῦ
 βιβλιδίου του ὠφέλειαν. «Πρῶτον, ὅτι πολλοὶ τῶν
 ὀρέως ἀμελούντων τῆς μετρικῆς, θεωροῦντες αὐτὴν
 ὡς δυσκατάληπτον καὶ ἀηρὴν πραγματείαν, θέλουσι
 «μεταβάλλει γνώμην· ἐπειτα δὲ, εἰσαχθέντος αὐτοῦ εἰς
 «τὰ σχολεῖα, θέλει ἐγείρει καὶ καταστήσει κοινοτέραν
 «καὶ περ' ἡμῖν τὴν τῆς ἀληθοῦς καὶ γνησίας ρυθμικῆς
 «αἰσθησιν· καὶ, ὅτι φιλοτιμηθῇσονται καὶ ἄλλοι τινὲς
 «τῶν λογίων ἀνδρῶν εἰς σύνθεσιν μετρικῆς.»

Τὴν τελευταίαν τοῦ ταύτην ἐλπίδα ὁμολογοῦ-
 μεν ὅτι ὀλίγον τολμῶμεν νὰ συμπερισθῶμεν.
 Τῶν συγγραφέων τὸ στάδιον, ἀλλαχοῦ ἐστρω-
 μένον μὲ ἄνθη, καὶ εἰς ἐόξαν ἀπολήγον καὶ τρι-
 βόλων, καὶ τὸ τέρμα αὐτοῦ εἶναι συνθεστάτα ἡ κοι-
 νὴ ἀδιαφορία· μόλις δὲ τινων ξενотρόπων μυθιστο-
 ρημάτων ξενολόγοι μεταφράσεις τυγχάνουσιν ἴσως
 προσωρινῆς ὑποδοχῆς, καὶ παροδικῆς μεριμνίας
 ὡραίων χειλέων. Διὰ τοῦτο ὁσάκις βλέπομεν ἐξερχό-
 μενον τῶν ἡμετέρων πιεστηρίων σύγγραμμα τι τῆς
 τάξεως τῶν κοινωφιλῶν, αἰσθανόμεθα εἰς τὰς χεῖρας
 ἡμῶν διστάζοντα καὶ ἀμβλυνόμενον τὸν κάλαμον τῆς
 ἐπικρίσεως, καὶ εὐγνωμόως προσφωνοῦμεν αὐτὸ ὡς
 προϊόν αὐταπαρνήσεως καὶ ἀγώνων ἀφιλοκερδῶν.

Ὡς τοιοῦτο, ἀναμφισβήτητον ἀνάγκην ἐρχομένον